

Chambre
des Représentants

SESSION 1961-1962.

3 AVRIL 1962.

PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention sur la compétence du for contractuel en cas de vente à caractère international d'objets mobiliers corporels, signée à La Haye, le 15 avril 1958.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DES AFFAIRES ETRANGERES (1),
PAR M. SAINTRAINT.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le présent projet de loi fut présenté par le Gouvernement le 29 avril 1960. Devenu caduc par suite de la dissolution des Chambres du 21 février 1961, il fut relevé de caducité par la loi du 22 juillet 1961.

La Convention sur la compétence du for contractuel en cas de vente à caractère international d'objets mobiliers corporels fut élaborée par la Conférence de La Haye de droit international privé au cours de ses septième (1951) et huitième (1956) sessions.

Elle a été signée par la Grèce, la Belgique, l'Autriche et la République Fédérale d'Allemagne.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Van Acker (A.).

A. — Membres : MM. Delvalde, De Schryver, Dewulf, Fimmers, Herbiet, Lefèvre, le Hodey, Parisis, Scheyven, Wigny, Willot. — Bohy, Dejardin, De Kinder, Glinne, Huysmans, Pierson, Radoux, Terwagne, Van Acker (A.), Van Eynde. — Drèze, Kronacker.

B. — Suppléants : M. Cooreman, Mme De Riemaecker-Legot, MM. Devos, Loos, Saintraint, Tindemans. — Bracops, Cools, De Keuleneir, Grégoire, Guillaume, — Demuyter.

Voir :

332 (1961-1962) : N° 1.

Kamer
van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1961-1962.

3 APRIL 1962.

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van het Verdrag nopens de bevoegdheid van door overeenkomst aangewezen gerechten bij internationale koop van roerende lichaamlijke zaken, ondertekend op 15 april 1958, te 's-Gravenhage.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE ZAKEN (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER SAINTRAINT.

DAMES EN HEREN,

Dit wetsontwerp werd door de Regering ingediend op 29 april 1960. Ingevolge de Kamerontbinding, op 21 februari 1961, kwam het te vervallen, maar door de wet van 22 juli 1961 werd deze vervallenverklaring opgeheven.

Het Verdrag nopens de bevoegdheid van door overeenkomst aangewezen gerechten bij internationale koop van roerende lichaamlijke zaken werd door de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht tijdens haar zevende (1951) en haar achtste (1956) zitting uitgewerkt.

Het werd ondertekend door Griekenland, België, Oostenrijk en de Duitse Bondsrepubliek.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Van Acker (A.).

A. — Leden : de heren Delwaide, De Schryver, Dewulf, Fimmers, Herbiet, Lefèvre, le Hodey, Parisis, Scheyven, Wigny, Willot. — Bohy, Dejardin, De Kinder, Glinne, Huysmans, Pierson, Radoux, Terwagne, Van Acker (A.), Van Eynde. — Drèze, Kronacker.

B. — Plaatsvervangers : de heer Cooreman, Mevr. De Riemaecker-Legot, de heren Devos, Loos, Saintraint, Tindemans. — Bracops, Cools, De Keuleneir, Grégoire, Guillaume, — Demuyter.

Zie :

332 (1961-1962) : N° 1.

La portée de la Convention se ramène à deux objets essentiels :

1° Lorsque les parties à un contrat de vente à caractère international auront désigné d'une manière expresse un tribunal d'un des Etats contractants pour connaître des litiges nés de ce contrat, le tribunal ainsi désigné sera seul compétent et il ne pourra décliner sa compétence à moins que le défendeur ne comparaisse volontairement devant un autre tribunal d'un des Etats contractants;

2° Lorsque la décision aura été rendue par le tribunal qui aura connu du litige en vertu des stipulations de la Convention, elle sera reconnue et déclarée exécutoire dans les autres Etats contractants.

L'autorité compétente pour accorder l'exequatur le délivrera sans examen du fond pour autant que soient remplies certaines conditions de forme et que le jugement ne mentionne rien de contraire à l'ordre public.

Mais le juge qui accorde l'exequatur n'aura plus à examiner si le tribunal qui a rendu la décision était compétent. A cet égard il y a lieu de rectifier une erreur de l'Exposé des Motifs.

C'est sur ce point, en effet, que la Convention innove et qu'elle se distingue des conventions internationales relatives à la reconnaissance et à l'exécution des jugements étrangers. Dans ces dernières, le juge de l'exequatur doit toujours examiner si le tribunal qui a statué au fond était compétent (Convention franco-belge du 8 juillet 1899, art. 11; Convention hollando-belge du 18 mars 1955, art. 11; Convention belgo-britannique du 2 mai 1934, art. 3).

La Convention donne ainsi, sauf le cas de fraude que les articles 1, *in fine*, et 5, 5°, permettent au juge de déceler, une efficacité très grande aux clauses d'attribution de compétence dans les ventes internationales et il constitue à cet égard un progrès marqué.

L'Exposé des Motifs analyse avec soin les particularités de structure de la Convention cependant que les actes et documents des septième et huitième sessions de la Conférence de La Haye de droit international privé relatent dans le détail les travaux et discussions dont est sorti le texte de la Convention.

Il semble dès lors suffisant d'attirer l'attention sur les points suivants :

1° La Convention ne concerne que la compétence territoriale. Il va de soi qu'elle ne permet pas aux parties de déroger à la compétence d'attribution telle qu'elle est réglée dans chaque Etat contractant.

2° La Convention ne s'applique qu'aux ventes à caractère international. Il ne suffit pas qu'une vente contienne un élément d'étrangeté pour que la Convention soit applicable. Il faut qu'il s'agisse d'une vente internationale au sens où l'on parle de commerce international. Les rédacteurs de la Convention n'ont pas voulu donner de la vente internationale une définition exhaustive et il appartiendra aux tribunaux de préciser cette notion.

3° La Convention ne s'applique qu'aux ventes d'objets mobiliers corporels.

Les mots « objets mobiliers corporels » n'ont pas été précisés de même que les mots « ventes à caractère international », et ce pour les mêmes raisons.

De inhoud van het Verdrag kan worden samengevat in twee hoofdpunten :

1° Wanneer partijen door een koopovereenkomst uitdrukkelijk een gerecht van een der verdragsluitende staten hebben aangewezen om kennis te nemen van de geschillen welke uit die overeenkomst ontstaan, is alleen het aldus aangewezen gerecht bevoegd en kan het deze bevoegdheid niet afwijzen, tenzij de gedaagde vrijwillig voor een ander gerecht van een der verdragsluitende staten verschijnt;

2° Wanneer de beslissing is gewezen door de rechbank, die krachtens de bepalingen van het verdrag kennis heeft genomen van het geschil, wordt zij in de andere verdragsluitende staten erkend en uitvoerbaar verklaard.

De overheid, die bevoegd is om een vonnis uitvoerbaar te verklaren, verleent de uitvoerbaarverklaring zonder onderzoek ten gronde, voor zover aan bepaalde vormvereisten is voldaan en het vonnis niets inhoudt dat strijdig is met de openbare orde.

Doch de exequaturrechter behoeft niet meer te onderzoeken of de rechbank, die het vonnis heeft gewezen, bevoegd was. Te dien aanzien moet een vergissing in de Memorie van Toelichting rechtgezet worden.

Immers, op dit punt innoveert het verdrag en onderscheidt het zich van de internationale verdragen betreffende de erkenning en de tenuitvoerlegging van buitenlandse vonnissen. Krachtens deze laatste moet de exequaturrechter altijd nagaan of de rechbank die ten gronde recht heeft gesproken, wel bevoegd was (Frans-Belgisch Verdrag van 8 juli 1899, art. 11; Nederlands-Belgisch Verdrag van 18 maart 1955, art. 11; Brits-Belgisch Verdrag van 2 mei 1934, art. 3).

Het Verdrag verleent aldus — behoudens het geval van bedrog, dat krachtens artikel 1, *in fine*, en artikel 5, 5°, door de rechter mag worden uitgemaakt — een grote doelmatigheid aan de clausules die betrekking hebben op het toekennen van bevoegdheid inzake de internationale kopen, en in dat opzicht vormt het een aanzienlijke vooruitgang.

De Memorie van Toelichting ontleert zorgvuldig de bijzonderheden van de structuur van het Verdrag, terwijl de handelingen en bescheiden van de zevende en achtste zittingen van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht de werkzaamheden en gedachtenwisselingen waaruit de tekst van het Verdrag voortvloeit, in bijzonderheden weergeven.

Derhalve schijnen wij te kunnen volstaan met de aandacht te vestigen op de volgende punten :

1° Het Verdrag heeft slechts betrekking op de plaatselijke bevoegdheid. Het spreekt vanzelf dat het partijen niet toestaat inbreuk te maken op de in elk der Verdragsluitende Landen geldende regelen inzake volstrekte bevoegdheid.

2° Het Verdrag is slechts toepasselijk op de internationale kopen. Het volstaat niet dat een koop een karakter van extranéïteit heeft, om het Verdrag toepasselijk te maken. Het moet om een internationale koop gaan, in de zin van « internationale koophandel ». De auteurs van het Verdrag hebben van de internationale « koop » geen afdoende bepaling willen geven, en de rechbanken zelf zullen dit begrip nader moeten omschrijven.

3° Het Verdrag is slechts toepasselijk op de koop van roerende lichamelijke zaken.

De woorden « roerende lichamelijke zaken » werden niet nader bepaald zomede de woorden « internationale koop », en dit om dezelfde redenen.

L'article premier de la Convention stipule qu'elle ne s'applique pas aux ventes de titres, aux ventes de navires et de bateaux ou aéronefs enregistrés, aux ventes par autorité de justice.

4° Malgré les termes du dernier alinéa de l'article premier qui pourraient prêter à confusion, la Convention ne concerne pas les décisions arbitrales.

5° Il importe de souligner une conséquence importante de la Convention.

En désignant le tribunal national qui sera compétent, les parties contractantes choisissent en même temps, non pas la loi nationale applicable à leur contrat, mais très certainement le système de règlement des conflits de loi, c'est-à-dire le système de droit international privé qui sera appliqué à leur contrat. On sait que chaque état a son système de solution des conflits de loi et que le juge national ne peut appliquer que celui-là.

La Convention sur la loi applicable aux ventes à caractère international d'objets mobiliers corporels signée à La Haye le 15 juin 1955 (et non le 11 juin 1953 comme le dit par erreur l'Exposé des Motifs) fait l'objet du projet de loi n° 648/1 (1959-1960) qui fut examiné en Commission conjointement avec le présent projet et adopté à l'unanimité.

Le projet n° 648 pourra d'ailleurs être soumis à la Chambre des Représentants en même temps que le présent projet n° 511.

6° Il y a lieu d'observer que le vote de la loi d'approbation n'aura que des effets restreints. Aux termes de l'article 12 il est stipulé que la Convention n'entrera en vigueur que 60 jours après le dépôt du cinquième instrument de ratification.

Le Gouvernement annonce dans l'Exposé des Motifs qu'il fera usage du droit que lui donne l'article 9 de réservrer l'application des traités en vigueur sur l'exécution et la reconnaissance des jugements étrangers conclus avec d'autres Etats parties à la Convention.

En outre le Gouvernement a annoncé son intention de faire usage de l'article 10 qui permet d'exclure du champ d'application de la Convention les ventes à tempérament. Malgré sa portée restreinte celle-ci constitue un pas modeste dans la voie d'une plus grande sécurité en matière de ventes internationales et elle mérite à ce titre d'être approuvée.

Le présent projet ne fit l'objet d'aucune remarque de la part de votre Commission des Affaires Etrangères et fut adopté à l'unanimité.

La traduction néerlandaise de la Convention étant à revoir au point de vue de la forme, le Gouvernement prendra à ce sujet les initiatives nécessaires.

Le Rapporteur,
A. SAINTRAINT.

Le Président,
A. VAN ACKER.

Het eerste artikel van het Verdrag bepaalt dat het niet toepasselijk is op de koop van waardepapieren, op de koop van geregistreerde zeeschepen, andere schepen en luchtvaaartuigen, noch op de gerechtelijke verkoop.

4° Ondanks de bewoordingen van het laatste lid van het eerste artikel, die aanleiding zouden kunnen geven tot verwarring, heeft het Verdrag geen betrekking op de scheidsrechterlijke beslissingen.

5° Het is van belang de aandacht te vestigen op een belangrijk gevolg van het Verdrag.

Door het nationaal gerecht aan te wijzen dat bevoegd zal zijn, kiezen de verdragsluitende Partijen, ter zelfder tijd niet de nationale wet die op hun overeenkomst toepasselijk is, maar vast en zeker de wijze waarop de wetsconflicten worden geregeld, m.a.w. het internationaal privaatrechtelijk stelsel dat voor hun overeenkomst zal gelden. Men weet dat iedere Staat er zijn eigen stelsel tot regeling van de wetsconflicten op naheeft, en dat de nationale rechter slechts dat stelsel mag toepassen.

Het Verdrag nopens de op de internationale koop van roerende lichaamlijke zaken toepasselijke wet, ondertekend op 15 juni 1955, te 's-Gravenhage (en niet op 11 juni 1953, zoals bij vergissing in de Memorie van Toelichting is vermeld), maakt het voorwerp uit van het wetsontwerp nr 648/1 (1959-1960) dat, ter zelfder tijd als dit ontwerp, in de Commissie onderzocht en eenparig aangenomen werd.

Het ontwerp nr 648 kan trouwens, tegelijk met dit ontwerp nr 511, aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers voorgelegd worden.

6° Er weze opgemerkt, dat de aanneming van de wet tot goedkeuring slechts beperkte gevolgen zal hebben. In artikel 12 wordt bepaald dat het Verdrag slechts in werking zal treden 60 dagen na de nederlegging van de vijfde akte van bekraftiging.

In de Memorie van Toelichting kondigt de Regering aan dat zij gebruik zal maken van het recht, haar verleend door artikel 9, om voorbehoud te maken ten aanzien van de toepassing van de in werking zijnde verdragen over de tenuitvoerlegging en erkenning van vreemde rechterlijke uitspraken met andere Staten, partij bij dit Verdrag.

Bovendien kondigt de Regering aan, dat zij gebruik zal maken van artikel 10, om de koop en verkoop op afbetaling van het toepassingsgebied van het Verdrag uit te sluiten. Ondanks zijn beperkte draagwijdte, vormt het toch een bescheiden stap op de weg naar meer zekerheid inzake internationale koop en om die reden verdient het te worden goedgekeurd.

Dit ontwerp, dat door de Commissie voor de Buitenlandse Zaken werd onderzocht, gaf geen aanleiding tot enige opmerking en werd eenparig goedgekeurd.

Daar de Nederlandse vertaling van het Verdrag dient herzien te worden wat de vorm betreft, zal de Regering dienaangaande het nodig initiatief nemen.

De Verslaggever,
A. SAINTRAINT.

De Voorzitter,
A. VAN ACKER.